Begroting 2025 en de Toekomst van Lingewaard

Vandaag wordt de begroting voor 2025 gepresenteerd. Gezien de huidige situatie, en net zoals in veel andere gemeenten, kunnen we zeggen dat de situatie om de begroting sluitend te krijgen zorgelijk is. Wij van de PvdA Lingewaard, net als de G50 en 1100 wethouders in Nederland, zien dit als een logisch gevolg van landelijk beleid, wat dat betreft voorzitter is het echt code rood richting Den Haag. Voor 2025 is de situatie in Lingewaard nog niet heel erg, want de echte problemen komen pas in 2026. De beloofde verbetering van Den Haag is ver weg, voorzitter. ZON Daarom sluiten wij ons aan bij de vele stemmen die vragen om een betere financiële ondersteuning voor gemeenten. Zo kunnen we onze inwoners de zorg en voorzieningen bieden die ze nodig hebben.

En verder Voorzitter, hoe bieden we dan die eerlijke toekomst?
Het is toch bijzonder dat men in Den Haag steeds hetzelfde doet, taken zonder de bijbehorende financiën over de schutting werpen, en dan te hopen op een positief resultaat. We hebben in het verleden al vaak aandacht gevraagd voor de financiële situatie van gemeenten. Het is waarschijnlijk dat dit kabinet hier niets mee zal doen. Daarom moeten we eerlijk zijn tegen onze inwoners over de toekomst. En die toekomst is niet heel rooskleurig. Hoewel het in Lingewaard nog goed gaat in vergelijking met andere gemeenten, moeten we ook hier vanaf 2026 bezuinigingen verwachten.

Ik wil twee dingen zeggen, voorzitter. Ten eerste lijkt het soms, als ik sommige partijen hoor, alsof we als Lingewaard blind op een financieel ravijn afrijden. Dat is niet waar. Er is de afgelopen jaren al veel gedaan om voor 2025 een sluitende begroting te presenteren. Tijdens de kadernota hebben we ook al vastgesteld: we moeten niet in paniek alles stoppen en afbreken voordat we weten waar we precies staan en hoe we het samen kunnen oplossen. Nu is het moment dat we precies weten wat er nodig is om de juiste keuzes te maken voor 2026. We hopen erop dat we dat samen goed kunnen doen. Waarbij voor de PvdA overeind blijft, wordt schraalhans geen keukenmeester voorzitter.

Wat bedoelen we daarmee voorzitter?

Voor de PvdA zijn er een paar belangrijke uitgangspunten. In de verkiezingscampagne hebben wij vier dingen aan onze inwoners beloofd. Ten eerste dat we als Lingewaard weer in beweging zouden komen. Dynamiek en bestuurskracht, waarbij we plannen maken en die ook realiseren. We willen een gemeente zijn waar mensen goed kunnen wonen, in een mooie en groene omgeving, met aandacht voor klimaat en natuur. We willen ook een gemeente waarbij in de nabije omgeving voorzieningen zijn, waar buurten leefbaar en prettig zijn en waar goede zorg is voor iedereen, die ook zorg nodig heeft.

Natuurlijk kost dat geld, en dat is precies waarom we een sluitende begroting nodig hebben. Zo'n sluitende begroting is geen doel op zich, maar een middel om die gemeente te bouwen die we willen zijn. Die gemeente die wij voor ogen hebben, voorzitter is ook een gemeente met een sterke sociale basis, ook hiervoor hebben wij eerder gepleit.

En waarom voorzitter, vinden wij dat belangrijk?

Een sterke sociale basis is nodig om de toekomst te kunnen dragen. We maken ons zorgen over de toekomst. Waarbij ik het college mee wil geven niet over te gaan tot een verschraling van de brede sociale basis, voorzieningen die nodig zijn om juist op lange termijn niet enorme stijgingen te hebben op de WMO of Jeugdwet. Ook het instellen van een solide beleid voor armoedebestrijding, schuldhulpverlening en met name bestaanszekerheid zien wij juist als goede stap vooruit in deze spannende tijden. Daarom stellen wij twee moties voor die juist de ingezette koers van het college ondersteunen: om ervaringsdeskundigen meer te betrekken en om de 'doorbraakmethode' te overwegen. Deze zijn ondersteunend aan de inwoner en hebben direct invloed op hun situatie. En je geeft nog meer mensen die dreigen af te haken zo een stem. Wereldwijd zien we wat het doet als de inwoner de overheid niet meer begrijpt of lijkt te kunnen bereiken.

Investeren in de toekomst kost wat, maar we weten dat het uiteindelijk geld oplevert. Door nu te zorgen voor de bestaanszekerheid van onze inwoners, voorkomen we dat er later nog grotere problemen ontstaan. Problemen die mensen direct raken, die de leefbaarheid van buurten zal schaden en die uiteindelijk financieel de gemeentebegroting harder raakt.

Mensen die net boven het sociaal minimum leven, worden immers eerder ziek en zijn minder zelfredzaam, zij zorgen op de lange termijn voor hogere kosten voor de gemeente. Daarom moeten we bij bezuinigingen ook goed nadenken over de lange termijn. Sommige bezuinigingen lijken misschien makkelijk, maar zijn op de lange termijn vaak niet de beste oplossing. Penny wise, pound foolish.

Vinden wij dan dat alles kan?

Nee, natuurlijk ook wij begrijpen dat er bezuinigd moet worden. Daarom vragen we het college om goed uit te leggen hoe we via een zorgvuldig proces die bezuinigingen kunnen doorvoeren. En hoe we het tekort in 2026 van ongeveer 3% op de begroting kunnen inlopen. We vragen daarbij wel om een toezegging: dat we daarbij altijd de lange termijn altijd voor ogen houden. En wij van de PvdA zullen dat dan altijd blijven toetsen.

Wat we absoluut niet willen, is dat democratische beslissingen zomaar worden teruggedraaid onder het mom van bezuinigingen. Bijvoorbeeld: Welk effect op de begroting van 2026 zien we terug van investeringen die pas in 2027 of 2028 invloed hebben op de begroting? Het antwoord is simpel: dat heeft geen effect in 2026. Maar het kan wel het vertrouwen van onze inwoners en samenwerkingspartners schaden.

Wat willen we dan uitstralen?

Een betrouwbare overheid houdt zich aan gemaakte afspraken, zo lans als dat mogelijk is. En die er, als er keuzes gemaakt moeten worden, daarbij zorgvuldige afwegingen maakt. En altijd met het oog op de toekomst. We willen geen overhaaste beslissingen. Laaghangend fruit is niet altijd het beste fruit. We gaan niet over 1 nacht ijs.

Wat vragen we wel?

Waar we veel praten over bezuinigingen, vergeten we dat vooruitgang niet altijd duur hoeft te zijn. We roepen het college op om meer vaart te maken met woningbouw en mobiliteit. We moeten innovatief en doorzettend zijn, vooral in een tijd van stikstofproblemen, netcongestie en prijsstijgingen. Als het in Haalderen kan, dan moet het ook in de andere kernen mogelijk zijn.

Dat betekent dat we creatiever moeten omgaan met de beschikbare Bijvoorbeeld meer bestaande woningen splitsen, optoppen en omhoog bouwen. En ja, soms moet je wat langer in de auto zitten, maar als we nu niet sneller bouwen voor de juiste doelgroepen, dan worden we straks een enclave voor ouderen tussen Arnhem en Nijmegen. Wat zeker de kosten van de WMO zal doen stijgen.

Wat is onze conclusie en afronding?

De begroting is solide en er ligt een goed proces om de uitdagingen van de toekomst samen aan te pakken. En nogmaals we moeten niet vergeten: een sluitende begroting is een middel om te kunnen blijven investeren in de lokale samenleving. We zijn blij dat deze basis, zelfs in moeilijke tijden, centraal blijft staan in onze gemeente.